

Itinerari en Lectura Fàcil

15 obres d'art català

md'A Museu d'Art
de Girona

Aquest logotip identifica els materials de Lectura Fàcil que segueixen les directrius internacionals de l'IFLA (International Federation of Librar y Associations and Institutions) i d'Inclusion Europe quant al llenguatge, el contingut i la forma, amb l'objectiu de facilitar-ne la comprensió. L'atorga l'Associació Lectura Fàcil (www.lecturafacil.net)

md'A Museu d'Art
de Girona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació
de Girona

Amb el suport:

XARXA DE
mUSEUS
comarques
de Girona

Itinerari en Lectura Fàcil: 15 obres d'art català

Aquesta guia que tens a les mans és un resum i una adaptació dels textos de l'audioguia general del Museu en lectura fàcil.

Per seguir la visita amb aquesta guia, fixa't en els adhesius que hi ha al costat d'alguns objectes amb un número i aquesta icona:

Si tens algun dubte,
Pregunta a la persona d'atenció al públic.
La trobaràs a l'entrada.
Estarà encantada de resoldre els teus dubtes!

ÍNDIX

Pàgina

PRESENTACIÓ

6

ROMÀNIC

- 1. Crist en majestat** 8
- 2. Encolpium, crismera i altar portàtil** 10
- 3. Biga de Cruïlles** 14
- 4. La lleona** 18

GÒTIC

- 5. Santa Coloma** 22
- 6. Palau Episcopal** 24
- 7. Retaule de Sant Pere de Púbol** 26

RENAIXEMENT

- 8. Retaule de Sant Feliu** 32
- 9. Presó** 36
- 10. Retaule de Segueró** 38

BARROC

11. Sant Joan Baptista, sant Roc i santa Eulàlia	44
---	-----------

SEGLES 19 i 20

12. Muralles de Girona	48
13. La sega	52
14. Contra l'invasor	56
15. L'Onyar a Girona	58

PLÀNOLS DEL MUSEU D'ART DE GIRONA	62
--	-----------

Presentació

Et donem la benvinguda al Museu d'Art de Girona.

El Museu es troba a l'antic Palau Episcopal,
un dels edificis més espectaculars de Girona.
Aquí va viure el Bisbe de Girona durant segles.

El Museu acull una de les millors col·leccions d'art català,
des de l'època romànica fins a l'actualitat.

Per conèixer els principals elements de cada època,
et proposem un itinerari per 15 obres
de la col·lecció permanent del Museu.

Aquesta guia està escrita en Lectura Fàcil
per facilitar-ne la lectura.

ROMÀNIC

Aquest itinerari comença 1.000 anys enrere, en temps de comtes i senyors feudals, de monestirs i d'esglésies. És l'època del romànic.

1. Crist en majestat

Sala 1.

Et trobes davant d'un Crist en majestat.

El romànic català representava Crist clavat a la creu, vestit amb una túnica llarga fins als peus, amb els ulls oberts, tranquil.

Aquest Crist, que no pateix, es coneix com a *Majestat*. Significa: Jesús és el rei de reis i no tem a la mort.

El Crist i la creu són de fusta pintada de colors vius.

La figura del Crist és del segle 12.

La creu, en canvi, és de 100 anys abans, del segle 11.

Darrere els peus de Crist queda amagada una inscripció que diu:

«Sóc Déu i em venen. Sóc rei i en aquesta creu em pengen».

Aquesta obra es va trobar al Monestir de Sant Miquel de Cruilles, al Baix Empordà.

Talla del Crist en Majestat de Cruilles.

2. Encolpium, crismera i altar portàtil

Sala 1.

Aquests tres objectes tan singulars formaven un kit religiós de viatge a l'edat mitjana. Es van trobar junts, dins d'una caixa de fusta i ivori, a l'església del monestir de Sant Pere de Rodes, a l'Alt Empordà.

La creu és una capseta que es duia penjada al coll. Es coneix amb el nom de *reliquiari* o *encolpium*. A dins s'hi guardava un trosset de la Vera Creu, la creu on va morir Jesús.

L'objecte més petit és una crismera: un vas de metall per guardar-hi el crisma. El crisma és un oli beneït que l'Església fa servir en alguns sacraments, com el bateig i la comunió.

De les tres peces, la més important és un altar portàtil que permetia dir missa a qualsevol lloc.

A la part del darrere de l'altar pots veure una pedra rectangular coberta amb planxes d'argent decorades amb molts detalls.

Part del davant
de l'encòlpium

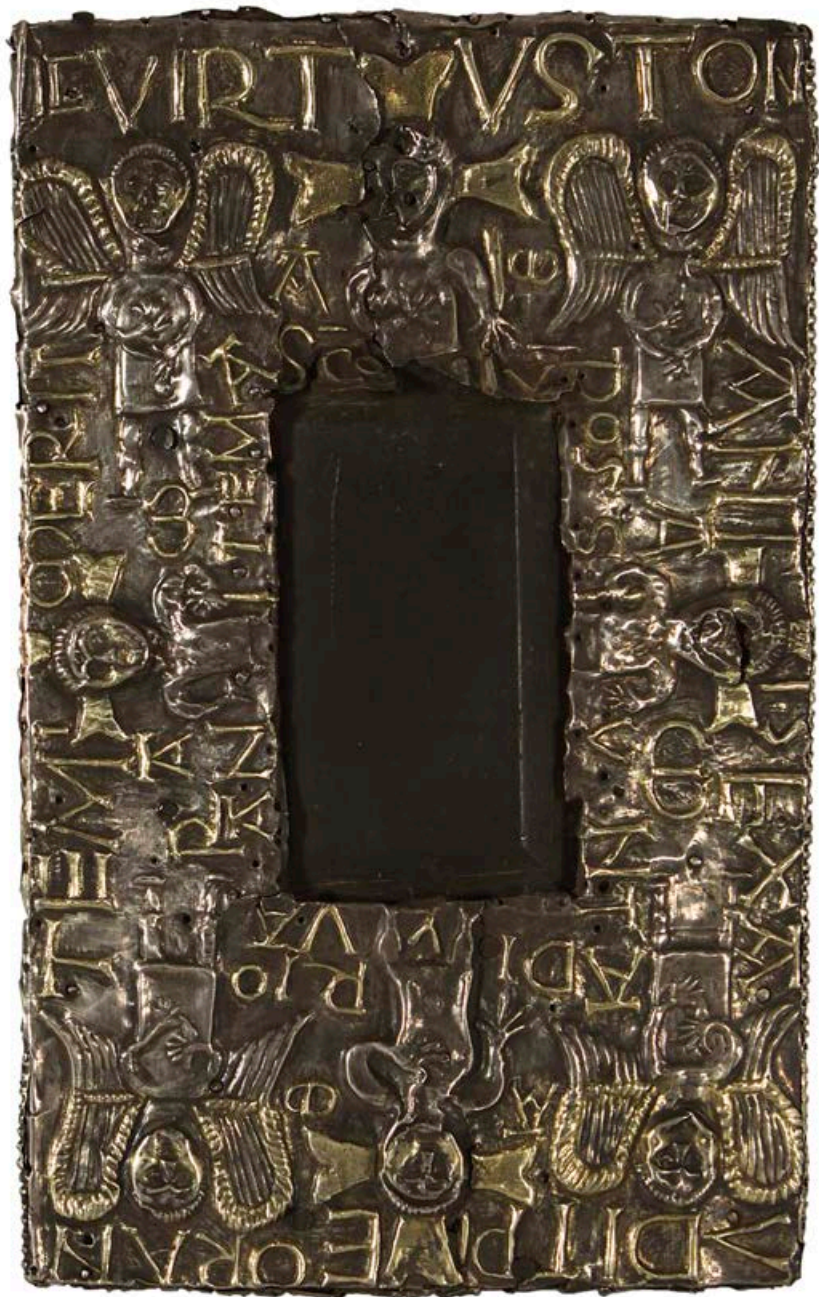
Part del darrere
de l'encòlpium

Crismera

Part del davant de l'altar

Part del darrere de l'altar

3. Biga de Cruïlles

Sala 3.

És una biga romànica de l'església del monestir de Sant Miquel de Cruïlles, al Baix Empordà.

Durant segles va estar amagada darrere el retaule dedicat a Sant Miquel.

Es va trobar l'any 1936 quan es va desmuntar el retaule per restaurar-lo.

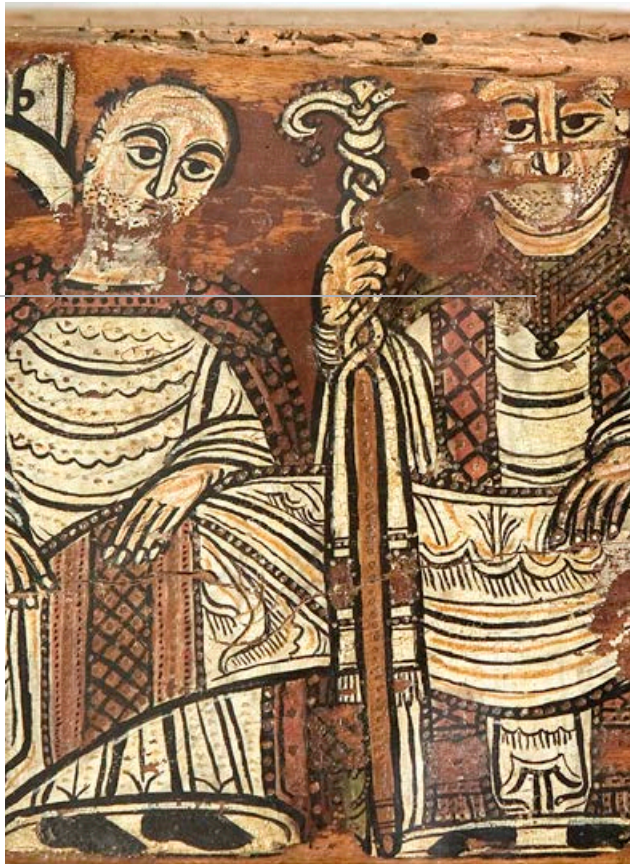
En una de les cares de la biga hi pots veure una processó de monjos. Tots estan de perfil i amb la boca mig oberta en actitud de cantar.

Mira quin nivell de detall!

A l'esquerra de tot hi ha el membre més important de la processó: l'abat o bisbe.

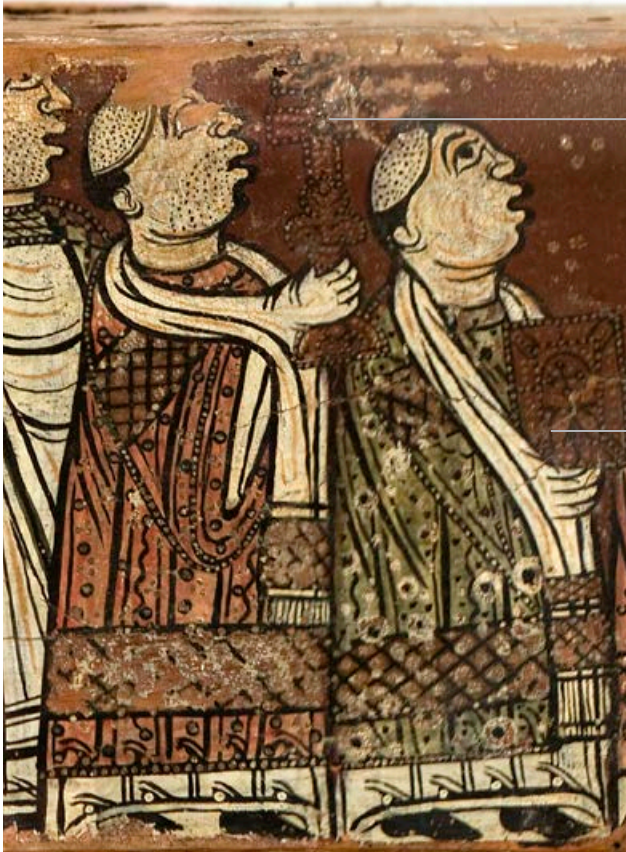
La biga de Cruïlles

L'abat o bisbe

Els dos primers monjos, a la dreta de tot, porten canelobres.
El tercer porta un encenser, un braser per cremar encens.
El quart, un evangeliari, i el cinquè, una creu.

Els colors que destaquen en la decoració
són ocres, vermells, verds i marrons.

Creu

Evangeliari

Canelobre

Encenser

4. La lleona

Sala 4.

Una de les obres més conegudes de la ciutat de Girona és aquesta columna amb un lleó enfilat a la punta.

L'escultura es va trobar en un antic hostel de la ciutat on s'allotjaven els viatgers que venien de França.

Durant molts anys, a aquests viatgers se'ls deia:

«No pot ser veí de Girona
qui no faci un petó al cul de la lleona».

De fet, no és una lleona sinó un lleó,
però devien canviar-ho perquè lleó no rima amb Girona.

Mig de broma mig de veres,
el repte es va convertir en tradició.

Si vols seguir la tradició i fer un petó al cul de la lleona,
hi ha una còpia de la columna davant l'església de Sant Feliu.
Ara, per sort, hi ha unes escales a la base de la columna
que ajuden a enfilat-s'hi.

Cabellera de lleó

Detall de la lleona

La columna de la lleona

GÒTIC

A finals del segle 13, fa més de 700 anys,
a Catalunya va arribar de França
un nou estil artístic, el gòtic.

En el gòtic, les catedrals i els edificis
eren més alts i lluminosos que els del romànic.
I les obres d'art tenien detalls molt realistes.

5. Santa Coloma

Sala 5.

Aquesta escultura està dedicada a Santa Coloma, una jove de família noble que es va convertir al cristianisme.

L'escultura és clarament gòtica.

Comparada amb les figures romàniques, aquesta sembla més humana, més de carn i ossos.

Fixa't en la bellesa de la jove màrtir, de cara delicada i cabells llargs.

Aquest era l'ideal de bellesa femenina de l'època.

També va vestida a la moda del moment, amb detalls molt treballats i realistes, com els del cinturó.

L'escultura està feta en un sol bloc d'alabastre, un material molt utilitzat en terres gironines, on hi havia grans pedreres.

Aquesta figura es va trobar a l'església de Santa Coloma de Siurana, a l'Alt Empordà.

Cabells llargs

Cinturó

Santa Coloma

6. Palau Episcopal

Aquesta és l'antiga façana sud del Palau Episcopal. Es va descobrir a la dècada de 1980, durant les obres d'ampliació del Museu d'Art.

A l'esquerra hi ha una capella d'estil barroc, que es va construir segles més tard.

Per una obertura que hi ha en el mur s'entra al Saló del Tron, una gran sala on el Bisbe feia recepcions i reunions.

Ara aquesta sala acull els retaules gòtics més importants de la col·lecció del Museu.

Saló del Tron

Capella

Entrada al Saló
del Tron

Antiga façana sud del Palau Episcopal

7. Retaule de Sant Pere de Púbol

Sala 8.

Aquest retaule tan gran, dedicat a Sant Pere, va ser fet per encàrrec dels senyors del castell de Púbol l'any 1437.

Durant segles va presidir l'absis de l'església de Sant Pere de Púbol.

L'obra es va encarregar al millor taller de l'època: el de Bernat Martorell, que va ser pintor de la Generalitat.

Fixa't en els colors tan vius!

S'obtenen de combinar 8 pigments.

Hi dominen el vermell, el verd, el blanc, el rosa i el blau ha perdut color.

Els pigments són substàncies naturals, d'origen vegetal, animal o mineral, que s'utilitzen per fer color.

La taula del centre mostra Sant Pere, presentat com a Papa, amb els senyors de Púbol, Bernat de Corbera i Margarida de Campllong i el seu fill Francesc, agenollats als seus peus.

Sant Pere

Bernat
de Corbera

Francesc

Margarida
de Campllong

Sant Pere amb els senyors de Púbol
i el seu fill agenollats als seus peus.

RENAIXEMENT

El Renaixement va tenir el seu origen a Itàlia, al segle 15, i es va estendre per tota Europa.

A Catalunya va arribar a finals del segle 16 i va conviure amb el gòtic, que estava molt arrelat. L'estil renaixentista busca la bellesa en les persones i la natura.

8. Retaule de Sant Feliu

Sala 9.

Aquestes sis taules formaven part del retaule de sant Feliu. Avui el retaule està desmuntat i les peces estan repartides entre l'església de Sant Feliu i el Museu.

El retaule és tan gran que es van necessitar 16 anys per acabar-lo. A més, hi van participar tres fusters i dos pintors.

L'últim pintor, Joan de Burgunya, va pintar aquestes 6 taules centrals que representen la vida i el **martiri** de sant Feliu.

El martiri és patir tortures o, fins i tot, morir per defensar la fe cristiana.

Predicació de sant Feliu a Girona

Quan van encarregar l'obra a Burgunya,
ja començava a pintar seguint el nou estil renaixentista.

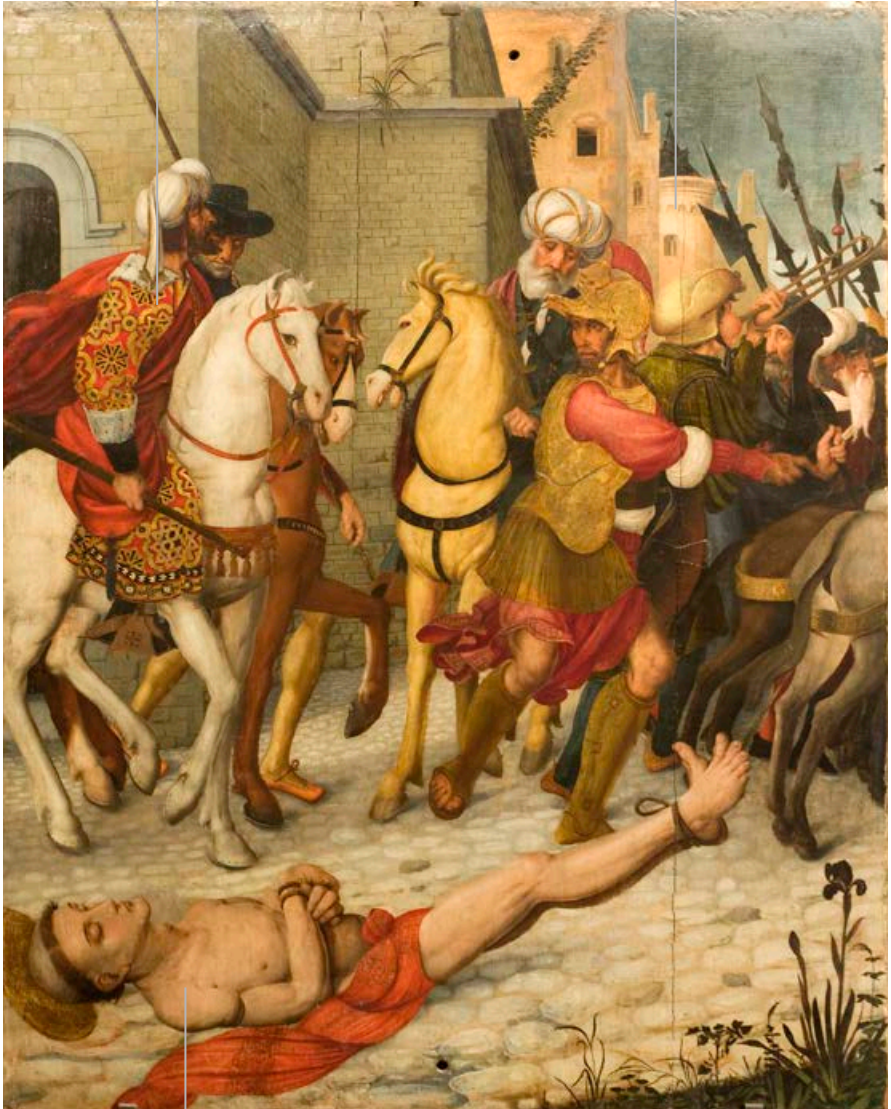
Per exemple, els fons daurats propis del gòtic
s'han transformat en edificis i paisatges de gran profunditat.

Els colors són molt més lluminosos
gràcies a la tècnica de la pintura a l'oli.

Vols veure com era el retaule amb totes les peces juntes?
Entra a veure l'audiovisual.

Colors Iluminosos

Edificis

Sant Feliu

Sant Feliu arrossegat per cavalls

9. Presó

Aquesta sala era la presó del Palau episcopal.
Però no era una presó fosca i humida,
com ens podríem imaginar.

Com veus, és una sala espaiosa amb finestres amples,
una gran xemeneia i una comuna o vàter amb tapa de fusta.

De ben segur que la sala es va construir per a altres usos.
Però es va acabar utilitzant com a presó per als capellans.
S'hi arriba per una escala estreta entre murs.

Més d'un presoner va deixar marcat el seu pecat a la paret:
«1716. Solo soy en esta prisión
por tres clavos imprimidos a mi corasón».

La Presó

Vàter amb tapa
de fusta

10. Retaule de Segueró

Sala 12.

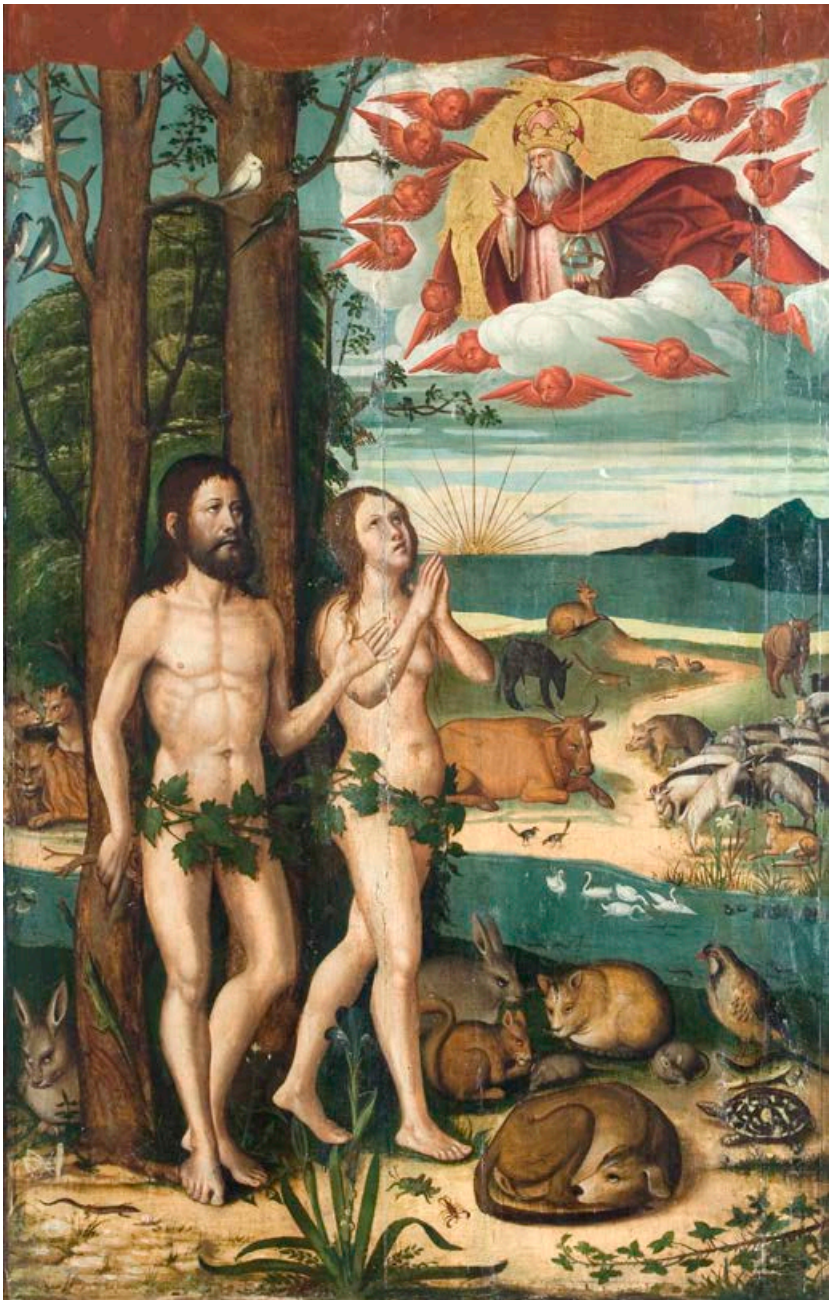
Aquest retaule prové de l'església de Santa Maria de Segueró, a la Garrotxa.

És una de les millors creacions de Pere Mates. Mates és un dels pintors més prestigiosos de Girona durant la primera meitat del segle 16 i un dels millors pintors renaixentistes de Catalunya.

Les vuit taules mostren escenes de la Bíblia. En destaquem dues escenes:

- Adam i Eva al Paradís envoltats d'animals.

Fixa't en tots els detalls!

Adam i Eva al Paradís

· La Resurrecció de Crist,
que apareix enmig d'un núvol amb un mantell vermell.
Un dels soldats que vigilen la tomba
s'adona de què passa.

A l'escut del soldat, hi veus les lletres MTAS?
Són les lletres del cognom Mates,
amb què el pintor va firmar algunes obres.
Gràcies a aquesta signatura,
s'han pogut identificar moltes obres seves
que d'altra manera serien anònimes.

Crist resucitat

Mantell vermell

Escut del soldat
amb les lletres
MTAS

La Resurrecció de Crist

BARROC

A la sala 14 comença el recorregut per les col·leccions dels segles 17 i 18 amb una mostra de pintura, escultura i objectes religiosos d'estil barroc.

L'estil barroc es caracteritza per l'excés d'adorns.

11. Sant Joan Baptista, sant Roc i santa Eulàlia

Sala 14.

Domènec Rovira, conegut com *el Major*, va ser un escultor molt destacat.

L'any 1657 va rebre l'encàrrec de fer el retaule per a l'església del monestir del seu poble, Sant Feliu de Guíxols.

Tot i que el retaule va ser una de les seves obres més importants, avui no es conserva. Aquestes tres figures, però, podrien haver format part del retaule.

- Sant Roc, que mostra la ferida a la cama.
- Sant Joan Baptista, de qui entreveiem la pell de camell sota la capa.
- Santa Eulàlia, que veiem sense la palma que simbolitza el martiri i la creu en forma d'aspa.

Tots ells tenen en comú les mans grosses, les galtes xuclades i l'expressió pensativa amb la mirada baixa i el front arrugat.

Ferida

Sant Roc

Pell de camell

Sant Joan Baptista

Santa Eulària

Segles 19 i 20

A partir d'aquí, l'exposició mostra objectes d'art no religiós.

L'art del moment combina l'estil clàssic amb estils nous com el paisatgisme, el romanticisme i el simbolisme.

A principis del segle 20, l'art es va començar a renovar amb el Modernisme i el Noucentisme.

12. Muralles de Girona

Sala 17.

Modest Urgell és un dels pintors catalans més destacats del final del segle 19.

Quan va començar a pintar va viure a Girona amb la seva dona Eleonor Carreras, que també era pintora.

Anys més tard va pintar el quadre *Muralles de Girona*. Representa la derrota de Girona davant les tropes franceses, l'any 1809.

Llorer

Muralles

Muralles de Girona

Fixa't en el quadre:

és un paisatge sense persones, però ple de símbols.

Al fons es veu la silueta de la ciutat, sota un cel gris.

A l'esquerra, al peu de la muralla, creix un llorer.

El llorer simbolitza la victòria moral dels gironins.

A la dreta hi ha una àliga vola baix,

representa l'emperador francès Napoleó.

El punt de vista és molt diferent de la majoria de quadres.

És com si el pintor l'hagués pintat arran de terra.

Cel gris

Girona

Muralles

Àguila

13. La sega

Sala 17.

Joaquim Vayreda va viure a Olot.

Va ser un pintor paisatgista,

és a dir, s'inspirava en la natura per pintar els seus quadres.

Va ser un dels fundadors de l'escola paisatgística d'Olot.

Vayreda passava moltes hores passejant pels volts d'Olot buscant inspiració. Esbossava els quadres a l'aire lliure i els acabava en el taller.

Muntanyes

Segadora

Prat

La sega

Fixa't com el paisatge és el protagonista del quadre:
és temps de collita i les segadores lliguen les garbes de blat.
A més del camp segat, veiem bosc, prat i la muntanya al fons.

Bosc

Segadora

Garba de blat

14. Contra l'invasor

Sala 17.

Aquesta obra és de l'escultor d'Olot, Miquel Blay, un dels millors escultors del **Modernisme**.

L'escultura és de mida natural feta en guix, l'any 1891.

L'obra és un símbol de l'heroisme dels gironins durant la invasió de l'exèrcit de Napoleó, i, per això, va titular-la *Contra l'invasor*.

Des de l'any 2009, es pot veure una còpia en bronze al Jardí de la Infància de Girona, prop del que havia estat un refugi antiaeri.

El Modernisme és un moviment cultural europeu de final del segle 19 i principi del segle 20, que destaca sobretot per les obres d'arquitectura i de pintura.

Contra l'invasor

15. L'Onyar a Girona

Sala 18.

Maria Melania Mutermilch, coneguda com a Mela Muter, va ser una de les primeres pintores de Polònia.

El 1914 la van convidar a fer una exposició a Girona.
Durant l'estada a la ciutat,
va pintar les cases del riu Onyar
d'una manera molt diferent de com s'havien pintat fins llavors.

La pintora va escollir una tela quadrada,
un format molt poc utilitzat en pintura.
El format va influir en el resultat final:
no es veu l'horitzó i les cases de color tenen poc volum.
Fixa't com la fina capa de pintura no cobreix del tot la tela.

Quan l'exposició es va acabar,
l'Ajuntament va comprar aquest quadre a l'artista.

L'Onyar a Girona

Final

Aquest itinerari s'acaba aquí.

Esperem que hagis gaudit d'aquestes peces de la col·lecció del Museu d'Art de Girona.

A la recepció i al web del Museu hi trobaràs informació sobre visites guiades, exposicions temporals i activitats per a tots els públics. Fins aviat!

Plànols del Museu d'Art de Girona

PLANTA BAIXA. Entrada

■ PB. Àmbit 1 (sales polivalents)

PLANTA 1

■ Romànic

■ Gòtic

■ Renaixement

- Sala 1. **1. Crist en majestat**
- Sala 1. **2. Encolpium, crismera i altar portàtil**
- Sala 3. **3. Biga de Cruïlles**
- Sala 4. **4. La Lleona de Girona**
- Sala 5. **5. Santa Coloma**
- Sala 8. **6. Palau Episcopal**
- Sala 8. **7. Retaule de Púbol**
- Sala 9. **8. Retaule de sant Feliu**

PLANTA 2

■ Renaixement

■ Àmbit 3. Exposicions temporals

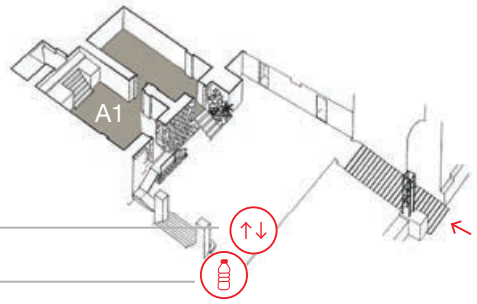
■ Sales monogràfiques

■ Gòtic (vitralls)

- Sala 12 **10. Retaule de Segueró**

Ascensor

Refrescos

Higiene infantil

Lavabos

Sala de descans

Botiga

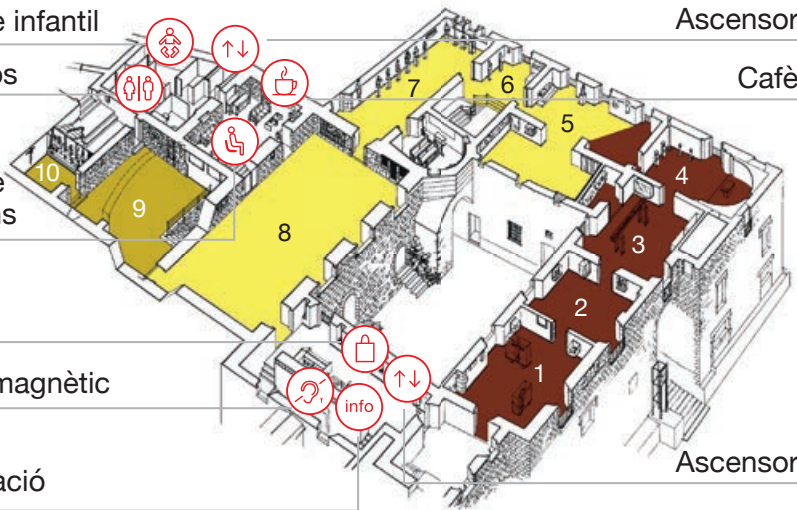
Bucle magnètic

Informació

Ascensor

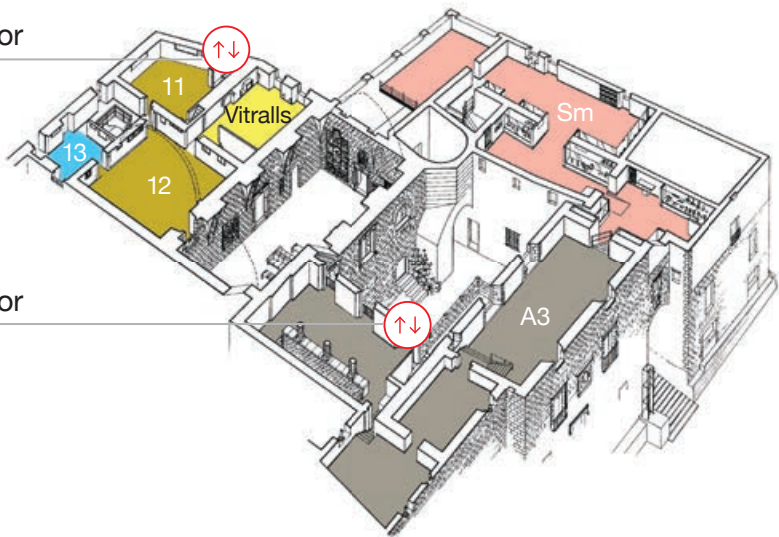
Cafè

Ascensor

Ascensor

Ascensor

PLANTA 3

 BARROC. Segles 17 i 18

- Sala 14. **11. Sant Joan Baptista, sant Roc i santa Eulàlia**

PLANTA 4

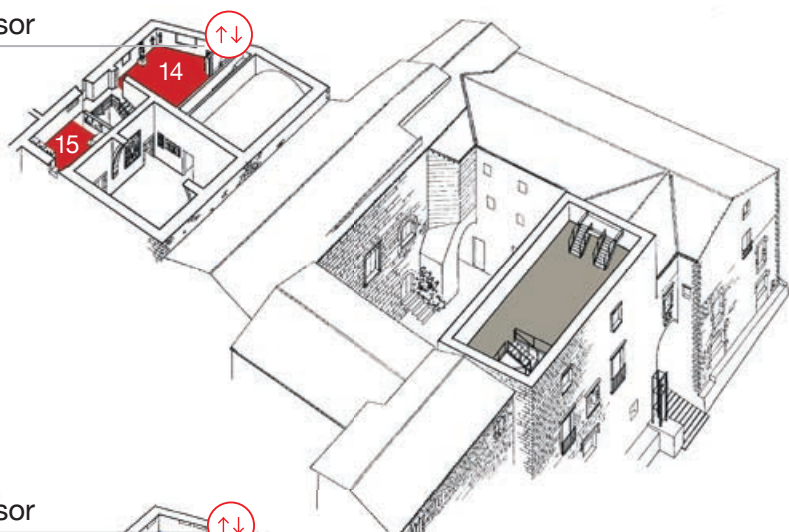
 Segles 19 i 20 Presó

- P. **9. Presó**
- Sala 17. **12. Muralles de Girona**
- Sala 17. **13. La sega**
- Sala 17. **14. Contra l'invasor**
- Sala 18. **15. L'Onyar a Girona**

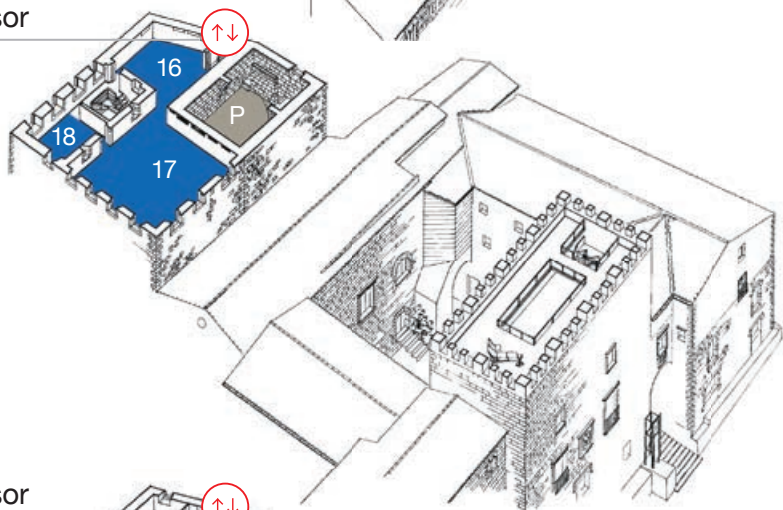
PLANTA 5

 Àmbit 2. Exposicions temporals

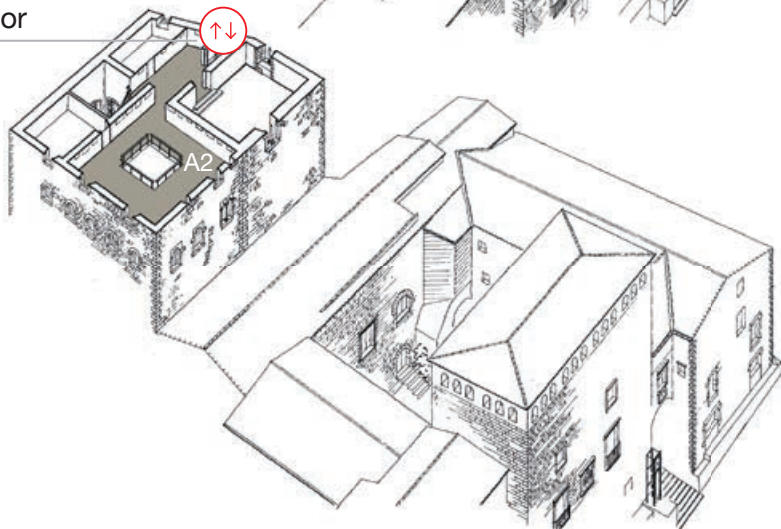
Ascensor

Ascensor

Ascensor

Pda. de la Catedral, 12
17004 Girona
Tel. 972 20 38 34
www.museuart.cat

md'A Museu d'Art
de Girona

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

@museuartgirona

